Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

GŁOS NARODU

NIEDZIELA

11. GRUDNIA 1921.

NR. 282. — ROK XXIX.

CENA Nru: w Krakowie i na prowincyi 20 Marek.

Przedpłata wynosi	w Krakowie z odnoszeniem	w Krakowie bez odnoszenia	Na całym obszarze Państwa polsk. z przesyłką pocztową	Za granicą	Przedpłata zniżona dla nauczycielstwa ludowego
Miesięcznie	Marek 500	Marek 40	Marek 500	Marek 600	Marek 450

Redakcya (tel. Nr. 199) i Administracya (tel. Nr. 3344). Kraków, ul. św. Krzyża 11. — Drukarnia ul. św. Tomasza 35. (tel. Nr. 3344).

Rozmowa Warszawy z Moskwą.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych ogłasza nową seryę not wymienionych w ciągu listopada między Warszawą a Moskwą. Treścią ich są ciągle tesame skargi rządu polskiego na barbarzyńskie przeprowadzanie przez Sowiety repatryacyi obywateli polskich i — te same odpowiedzi Sowietów, zwalające winę za głód, tyfus i śmierci polskich repatryantów na rząd polski (iż nie otworzył trzeciego punktu repatryacyjnego i nie powiększył dwóch pozostałych), oraz na głód panujący na Nadwołżu. Komisya repatryacyjna sowiecka pisze pod datą 22 listopada, że polscy uchodźcy, przybywając do granic Polski, nie zastają pociągów i zmuszeni są długie dni przepędzać na deszczu i mrozie. Sowiety żalą się także, że rząd polski nie chce przyjmować t. zw. „samotioku" i wysnuwają wniosek, że Polska chce wszelkimi sposobami wstrzymać powrót uchodźców.

Polska delegacya zaś domaga się od Rosyi zbudowania przy granicy baraków sanitarno-odżywczych, żali się na nieopalanie wagonów, na wygładzanie uchodźców i na przewóz ludzi chorych na tyfus, skutkiem czego np. w Baranowiczach umiera po 100 uchodźców dziennie.

Ważniejszą jest jednak wymiana not, dotycząca wykonania innych klauzul traktatu ryskiego, jak delimitacya granicy, sprawa złota i opcyi, sprawa organizacyi Sawinkowa i sporu polsko-litewskiego. Cziczerin nazywa podpisanie protokułu przez Dąbskiego i Karachana w sprawie wydalenia Sawinkowa i Petlury z Polski „punktem zwrotnym" i „niemal równym co do swego znaczenia samemu traktatowi ryskiemu". Na tej podstawie wysłał Cziczerin złoto i „podlegający zwrotowi na rzecz Rządu polskiego majątek ogromnej wartości do Warszawy". Skarży się jednak Cziczerin, że Polska nie usunęła Sawinkowa w terminie, że popierała powstanie Petlury, że czyni przeszkody w sprawie opcyi — trzyma w więzieniach obywateli rosyjskich, a już „faktem wołającym o pomstę" jest przymusowe odebranie oficyalnych pakunków Delegacyi rosyjskiej od jej wysłańca (przewożącego do Rosyi żywność i kontrabandę. Przyp. Red.).

Odpowiadając na te zarzuty poseł polski R. Knoll odparł głównie próbę mieszania się Sowietów do sporu polsko-litewskiego. Cziczerin twierdzi, że oddanie tego sporu pod rozstrzygnięcie Ligi Narodów stanowi naruszenie traktatu ryskiego, gdyż traktat ów przewiduje w art. 3., że spór będzie załatwiony przez Polskę i Litwę. Polska nota słusznie na to podnosi, że w traktacie ryskim Rosya stwierdziła, iż spór polsko-litewski do niej wogóle nie należy i do niego mieszać się nie ma prawa.

Jak z tego widać — przedmiotem not są ciągle tesame kwestye i tesame zarzuty. Omawialiśmy je już niejednokrotnie. Tu tylko zaznaczamy, że ton not jest dość spokojny i że Cziczerin zapewnia stale o dążeniach pokojowych rządu sowieckiego. Zdaje się, że wydalenie Sawinkowa z Polski znacznie osłabiło nieufność Sowietów do polskiego rządu.

Kampania lewicy przeciw p. Marszałkowi.

Warszawa. (Telef. wł.). We środę, późnym wieczorem, odbywały się narady przywódców stronnictw lewicowych, od ludowców na lewo. Tematem ich była sprawa taktyki zorganizowania ataków przeciwko Marszałkowi Sejmu Trąmpczyńskiemu. Przed niedawnym czasem ludowcy powzięli uchwałę, ażeby domagać się przeprowadzenia wyborów do nowego Sejmu na jesieni przyszłego roku. Termin wyborów miał być sprawą, którą ludowcy chcieli wygrać przeciwko Marszałkowi. W obradach grup lewicowych nie brali udziału członkowie Zjednoczenia i Klubu Pracy Konstytucyjnej. Jednakże ze strony lewicowej czynione są zabiegi, ażeby oba te kluby pozyskać dla przeciwstawienia ich Marszałkowi. Kluby bowiem lewicowe radeby widzieć na tem stanowisku lewicowca, jednakże to natrafia na trudności ze strony wspomnianych wyżej dwóch klubów umiarkowanych. Stesłowicz odrzucił propozycyę objęcia laski marszałkowskiej, wobec tego uchwalono kandydaturę Baworowskiego, a konspirowanie to wywołało silną reakcyę wśród grup umiarkowanych. Okazało się, że członkowie Zjednoczenia nie myślą występować przeciwko p. Marszałkowi Trąmpczyńskiemu, a także w łonie samej lewicy niema jednomyślności, a nadto, że istnieje grupa, która może ze względów konkurencyjnych nie chciałaby poprzeć akcyi Witosa i Dąbskiego przeciwko p. Trąmpczyńskiemu. Wskutek tego wieczorem w piątek panowało przekonanie, że do świąt Bożego Narodzenia ludowcy nie podejmą żadnej akcyi przeciwko Marszałkowi Sejmu p. Trąmpczyńskiemu.

Rada ministrów.

Warszawa. P. A. T. Rada ministrów na posiedzeniu dnia 8 b. m. postanowiła utworzyć nadzwyczajny komisaryat dla spraw repatryacyi. Na stanowisko nadzwyczajnego komisarza powołany został poseł Wł. Grabski. Następnie Rada ministrów uznała za konieczne przeniesienie P. K. O. z resortu prezydyum Rady ministrów do resortu min. skarbu. Odpowiednią nowelę polecono opracować ministrowi skarbu, w porozumieniu z ministrem poczt i telegrafów.

Z komisyi sejmowych.

Warszawa. P. A. T. Komisya rolna przyjęła rezolucyę wzywającą rząd, aby w dobrach państwowych, wydzierżawionych drobnym dzierżawcom już przed wybuchem wojny, wstrzymał parcelacyę do czasu wydania specyalnych przepisów i pozostawił na razie na dzierżawie dotychczasowych drobnych dzierżawców.

Komisya konstytucyjna przyjęła dwa pierwsze artykuły projektu ustawy o stosunku państwa do kościoła ewangelickiego. Obrady odbywały się z udziałem przedstawiciela konsystorza warszawskiego.

Co ma Sejm do załatwienia?

Warszawa. P. A. T. Konwent seniorów, pod przewodnictwem marszałka Trąmpczyńskiego, ustalił materyał, jaki Sejm ma załatwić przed feryami świątecznemi. I tak: projekt daniny, projekt ustawy o środkach naprawy państwowej gospodarki finansowej, podatek przemysłowy, projekt ustawy o zasileniu finansów miejskich, projekt ustawy o podatku od wzbogacenia się, projekt ustawy, upoważniający ministra skrabu do powiększenia podatków bezpośrednich, projekt ustawy o wyposażeniu Banku krajowego, projekt ustawy, dotyczący dalszej emisyi banknotów, projekt ustawy, dotyczący pożyczki skarbu państwa w P. K. K. P. i wreszcie dyskusya nad przesileniem w przemyśle. Dzień rozpoczęcia feryi świątecznych przeniesiono z soboty dnia 17 b. m. na czwartek 22 b. m. Co się tyczy najbliższego rozkładu prac, to w sobotę odbędzie się posiedzenie całodzienne. W poniedziałek odbędzie się ciąg dalszy dyskusyi nad daniną i ewentualne rozpoczęcie dyskusyi nad przesileniem w przemyśle. We wtorek dnia 13 b. m. nastąpi głosowanie nad projektem daniny, we środę i czwartek odbędą się obrady komisyjne, od piątku dnia 16 b. m. do czwartku dnia 22 b. m. odbywać się będą plenarne posiedzenia Izby.

Łotwa i Polska.

Ryga. P. A. T. Pisma łotewskie zamieszczają wywiad z posłem polskim dr. Jodką. Dr. Jodko podkreślił, że sąsiadujące ze sobą demokratyczne republiki Polska i Łotwa powinny żyć w dobrych stosunkach, chociażby ze względu na możliwość wspólnego niebezpieczeństwa. Istniejące dotychczas nieporozumienie poseł Jodko przypisuje jedynie pewnym represyom w stosunku do zamieszkałych na Łotwie Polaków. Głębszych przyczyn niezgody niema. Polacy nie myślą sięgać po Letgalię. Po udzieleniu wyjaśnień w sprawie wileńskiej poseł polski stwierdził, że do najważniejszych zadań posła polskiego na Łotwie zaliczyć należy sprawę interesów obywateli polskich.

Trzeci projekt Hymansa?

Warszawa. (Telef. wł). Dzienniki wileńskie donoszą, iż w Warszawie wysłana delegacya wileńska spotka się z delegacya kowieńską i będzie prowadziła rokowania (?) w sprawie Wileńszczyzny. Litewski min. Unitzky (?) wystosował do Hymansa memoryał, na zasadzie którego Hymans opracowuje swój trzeci nowy projekt. Rosenbaum, który przez Wilno wracał z Warszawy, odbył konferencyę z przewodniczącym gminy żydowskiej. Wyraził on przekonanie, że wynikiem jego podróży będzie porozumienie z Litwą.

Chrz. demokracya przeciw federacyi.

Warszawa. (Tel. wł.) W czwartek odbył się w Wilnie wielki wiec zwołany przez chrześc. demokracyę i Związek zawodowy. Zagail obrady ks. Olszański, przewodniczył mec. Engel, przemawiali posłowie: ks. Adamski, Ha-[illegible] i inni. Uchwalono rezolucyę, domagającą się przyłączenia Wileńszczyzny do Rzeczypospolitej bez żadnych federacyjnych planów i żądającą, by sejm wileński był jedynie orzekającym, a nie ustawodawczym.

RUSKI UPÓR.

Lwów. (A. W.) Wczoraj, w uroczyste święto, oświadczyli kupcy Rusini, że nie zamkną sklepów bez względu na nakaz władz, ustawy bowiem polskie, tak jak i święta narodowe Polaków, nie obchodzą ich nic.

Zaniechane czwórprzymierze.

Warszawa. (Tel. wł.) Z Waszyngtonu donoszą, iż mocarstwa zaniechały zamiaru utworzenia przymierza między Anglią, Stanami Zjedn., Japonią i Francyą. Natomiast wysuwana jest propozycya, ażeby w razie wojny, w której grę wchodziłyby sprawy Oceanu Spokojnego, mocarstwa te porozumiały się osobno co do zajęcia stanowiska. W kwestyi Dalekiego Wschodu uznano neutralność Chin, a także ścisłą neutralność Chin w razie wojny.

Waszyngton. P. A. T. (Tel. Comp.) Jak słychać, najbliższe posiedzenie konferencyi w Waszyngtonie ma się odbyć w kwietniu 1922. Ponieważ na tej konferencyi ma być również omawianą sprawa kolei syberyjskiej, będzie prawdopodobnie wystosowane zaproszenie także pod adresem Rosyi sowieckiej.

Waszyngton. P. A. T. W następstwie posiedzenia delegatów konferencyi w sprawie Oceanu Spokojnego, Viviani zaproszony został do departamentu stanu, gdzie odbył dłuższą konferencyę z Hughesem. Mimo tajemnicy, jaką delegaci francuscy otaczają tę konferencyę, Ag. Havasa na podstawie posiadnych dowodów może stwierdzić, że na naradzie poruszana była sprawa warunków, na podstawie których Francya będzie mogła wziąć udział w układach dotyczących zapewnienia spokoju na Oceanie Spokojnym.

KWESTYA CHIŃSKA.

Waszyngton. P. A. T. (Reuter). Komisya dla spraw Dalekiego Wschodu powzięła jednomyślnie decyzyę zapewniającą Chinom integralność i nietykalność terytoryalną. Przyjęto także decyzyę, że Chiny na wypadek wojny, w którejby nie brały udziału, mają zachować neutralność.

NIEMCY NIE BĘDĄ ZAPROSZONE.

Paryż. P. A. T. (W. B. K.) Wedle informacyi pewnej osobistości amerykańskiej, Harding zdecydował się nie wysyłać zaproszenia do Niemiec na konferencyę, jest bowiem zdania, że konferencya nie będzie się zajmowała sprawami finansowemi, ani kwestyą rozbrojeń na lądzie, obecność zatem Niemiec nie będzie potrzebna.

Prawdopodobny wynik konferencyi.

Berlin. (A. W.) „Berliner Tageblatt" donosi z Waszyngtonu, że wynik konferencyi waszyngtońskiej będzie następujący: Konferencya ogłosi rodzaj traktatu o ograniczeniu zbrojeń, który będzie następnie podpisanym przez Stany Zjedn., Anglię, Francyę i Japonię i ratyfikowanym przez senat amerykański. Następnie ogłosi konferencya deklaracyę o przyszłym kierunku polityki Stanów Zjedn., Anglii, Francyi i Japonii w sprawach Oceanu Spokojnego i Dalekiego Wschodu.

Odwetowe przygotowania Niemiec.

Paryż. (A. W.) W Izbie deputowanych wygłosił b. minister wojny Levebre mowę, w której oświadczył, że Niemcy przygotowują tajemnie ogromną armię. Punktem wyjścia jej przyszłych operacyi wojennych ma być Szwarcwald. Na Górnym Śląsku operowali Niemcy nowymi pociągami pancernymi, skonstruowali oni również nowe systemy karabinów maszynowych. W końcu swej przemowy zaznaczył b. minister, że Niemcy zamiast płacić raty reparacyjne nabywają broń i gotują się do krwawego odwetu.

Ententa wobec moratoryum.

Londyn. P. A. T. (W. B. K.) Loucheur przed wyjazdem do Anglii oświadczył wobec przedstawiciela „Echo de Paris", iż spodziewa się, że w Londynie dojdzie do pełnego porozumienia między Francyą i Anglią. Loucheur ma zamiar wrócić do Paryża w sobotę. O spotkaniu Brianda z Lloydem George narazie niema mowy, przypuszczalnie odbędzie się ono dopiero w przyszłym tygodniu.

Londyn. P. A. T. (W. B. K.) Loucheur przybył dziś do Londynu i zaraz udał się do ministerstwa skarbu, gdzie konferował 2 godziny z kanclerzem skarbu sir Robertem Horne i Brandburym, którym przedstawił swe poglądy na kwestyę niemieckich wypłat w materyale, co przewidziano układem wiesbadeńskim. Po południu udał się Loucheur z Hornem i Blaquetem do posiadłości Lloyda George, gdzie przenocował. Jutro rano wraca do Londynu.

Berlin. P. A. T. Na posiedzeniu gabinetu rzeszy podczas obrad nad notą komisyi reparacyjnej, przypominającą obowiązek zapłacenia raty styczniowej, część członków gabinetu oświadczyła się za deklaracyą, że Niemcy nie są w stanie zapłacić tej raty. Kanclerz zwalcza to stanowisko.

Londyn. P. A. T. (Tel. Comp.) „Daily Mail" pisze, że gabinet angielski zgadza się na plan moratoryum dla Niemiec mimo, że Robert Horne skrytykował ten plan. W kołach finansowych panuje przekonanie, że na wypadek udzielenia moratoryum Niemcy będą zmuszone wstrzymać zupełnie emisyę banknotów.

(Red. Zauważyć należy, że obie raty, jakie mają Niemcy wpłacić 15 stycznia i 15 lutego, wynoszące 500 i 275 milionów złotych marek, mają przypaść głównie Belgii. Francya — według układu międzyaliancekiego — nie będzie partycypować w tych dwóch wypłatach reparacyjnych).

Niemieckie groźby pod adresem Polski.

Warszawa. (Telef. wł.). „Vossische Ztg" pisze w dłuższym artykule o położeniu Niemców w Polsce. Insynuuje, iż Polska w dalszym ciągu ruguje niemieckich właścicieli ziemskich i że rząd polski stara się zarekwirować ich posiadłości, ażeby wywrzeć nacisk na Niemcy. Polska musi dojść do przekonania, pisze „Voss. Ztg", że jest pod każdym względem skazana na współżycie z Niemcami. Jeżeli porozumienie wspólne z Niemcami będzie wykluczone, rokowania górnośląskie mogą być skazane na rozbicie.

Rozpoczęcie prac komisyi na G. Śląsku.

Warszawa. (Telef. wł.). Do Bytomia przybyła delegacya niemiecka dla rokowań gospodarczych, a do Katowic polska, w której składzie jest W. Korfanty. Podkomisya niemiecka będzie przebywała w Zabrzu, w Bytomiu, Opolu i Katowicach.

Katowice. P. A. T. Dziś o g. 10 rano 11 komisyi polsko-niemieckich przystąpiło do pracy. Posiedzenia odbywać się będą codziennie, nie wyłączając niedziel. Wczoraj przybyli do Katowic b. minister Schiffer, pełnomocnik rządu niemieckiego do rokowań górnośląskich oraz Lewald. Niezwłocznie po przybyciu odwiedzili oni pełnomocnika polskiego p. Olszewskiego. Z obu stron uznano za wskazane peryodyczne komunikowanie się przewodniczących obu delegacyi.

Katowice. P. A. T. We czwartek przybyli na G. Śląsk członkowie delegacyi polskiej dla rokowań z Niemcami: p. Olszowski, Dr Englich, Dr Zyg. Seyda, wicemin. Eberhardt oraz poseł Korfanty, nadto szereg członków delegacyi. Będą oni urzędowali w Katowicach.

GDAŃSK PRZECIW POLSKIEJ TARYFIE

Gdańsk. P. A. T. Zwołane na wczoraj przez 43 związków gospodarczych zgromadzenie celem zaprotestowania przeciw wejściu w życie nowej taryfy celnej dn. 1 stycznia, powzięło rezolucyę oświadczającą, że przedstawiciele wszystkich kół zawodowych zakładają protest przeciw temu, aby polska taryfa celna w obecnej formie już z dniem 1 stycznia weszła w życie.

Gdańsk. (A. W.) Gdańska Izba spożywców powzięła następujące uchwały: 1. Polska taryfa celna zmierza, zapomocą zakazu przywozu i wysokich ceł do powstrzymania importu towarów z zagranicy; 2. z drugiej strony zakaz wywozu i niskie stawki celne taryfy zabezpieczają ludności środki żywności i artykuły pierwszej potrzeby; 3. taryfa celna dąży do ułatwienia wywozu surowców, a równocześnie do utrudnienia przywozu fabrykatów, które mogą być wytworzone w kraju. Zasady powyższe Izba spożywców uważa za korzystne i domaga się jedynie pewnych zmian w handlu towarami luksusowymi, oraz obniżenia innych stawek.

Alarmy wojenne.

Lwów. (A. W.) „Ridnyj Kraj" donosi, że w Kamieńcu Podolskim chodzą pogłoski o bliskim wybuchu wojny sowietów z Polską i Rumunią. Przyczyną ma być fakt, że Rumunia nie ustąpiła dotąd z Bessarabii i wogóle nie chce dyskutować w tej kwestyi z rządem sowietów. Polska natomiast popiera rz komo atamana Tiutiunika. Bolszewicy od trzech dni już przewożą na polską granicę silne oddziały wojsk czerwonych. W Kamieńcu Podolskim znajduje się sztab armii sowieckiej, której uderzenie skierowane ma być na Polskę (?).

PETRUSZEWICZ CHCE DO ROSYI?

Warszawa. (Telef. wł.). Reprezentanci Petlury i Petruszewicza (!) rozpoczęli pertraktacye z emigrantami rosyjskimi, przedewszystkiem z Milukowem, na temat stosunków Ukrainy do Rosyi, uznając platformę federacyjną.

Po zawarciu ugody z Irlandyą.

Hanower. Radio. P. A. T. Wedle doniesień z Londynu, Lloyd George wysłał do prasy amerykańskiej depeszę z podziękowaniem za gratulacye prasy amerykańskiej z powodu załatwienia zatargu angielsko-irlandzkiego. — Lloyd George oświadczył równocześnie, że nie pojedzie na konferencyę waszyngtońską, ma bowiem głębokie przekonanie, że konferencya osiągnie w zupełności sukces i że wszystkie sprawy będą należycie uregulowane.

Hanower. Radio. P. A. T. Wedle doniesień z Londynu, król podpisał reskrypt o wypuszczeniu na wolność wszystkich internowanych Irlandczyków. Wedle „Daily Express" liczba ich wynosi ponad 4000.

Londyn. (A. W.) Król przybędzie do Londynu, by wziąć udział w [illegible] Rady ministrów. Na posiedzeniu tem zapadnie uchwała zwołania na sesyę nadzwyczajną parlamentu w celu ratyfikacyi ugody angielsko-irlandzkiej.

Rzym. (A. W.) Z powodu dojścia do skutku układu angielsko-irlandzkiego wysłał Papież telegram gratulacyjny do króla Jerzego, prezydenta de Valery oraz prymasa Irlandyi i Anglii.

Londyn. P. A. T. (Reuter). Najbliższe posiedzenie parlamentu zajmie się sprawą irlandzką, poczem parlament odroczy się do roku przyszłego. Jak podaje „Daily Express", pewne znaczenie przypisują faktowi, że de Valera odwołał nagle członków delegacyi irlandzkiej w związku z tem, że dziś zbiera się parlament irlandzki. W parlamencie ulsterskim oświadczył Craig, że pojedzie do Londynu. Ulster nie powziął jeszcze zasadniczej decyzyi.

KS. YORKU WIELKORZĄDCĄ IRLANDYI.

Londyn. (A. W.) „Daily News" donosi że książę Yorku, drugi syn króla angielskiego, został mianowany generalnym gubernatorem „wolnego państwa irlandzkiego". Spodziewają się, że Irlandya przyjmie tę nominacyę z zadowoleniem.

DE VALERA W OPOZYCYI.

Londyn. (A. W.) Z Dublina donoszą, że tylko część przywódców sinnfeinistów oświadczyła się za przyjęciem nowego układu angielsko-irlandzkiego. Między przeciwnikami układu znajduje się de Valera, który oświadczył, że postanowienia układu nie odpowiadają życzeniom większości narodu irlandzkiego, przeto on, de Valera, nie może polecić narodowi swemu zawarcia takiej ugody. Na przyszłą środę zwołany będzie parlament irlandzki.

Pamiętniki ex-cesarza Wilhelma.

Warszawa. (Telef. wł). W Lipsku ukazała się książka napisana przez b. cesarza Wilhelma. Są to wspomnienia historyczne z lat 1899 do 1914, w których b. cesarz dowodzi, że polityka niemiecka dążyła do pokoju a polityka angielska króla Edwarda do odosobnienia Niemiec.

Berlin. (A. W.) W książce swej, wydanej w Lipsku, stara się eks-cesarz Wilhelm II wykazać pokojowe zamiary Niemiec. Między innymi podaje fakt, dotychczas nieznany, a mianowicie, że car Aleksander III podczas swego wjazdu do Narwi w dniu 18 sierpnia 1890 wystąpił z propozycyą wskrzeszenia monarchii we Francyi, ponieważ uważa republikę francuską za niebezpieczną dla pokoju europejskiego. Przy spotkaniu Wilhelma z carem Mikołajem w Gdańsku zapowiedział car wojnę z Japonią w najbliższej przyszłości, później jednak oświadczył że przygotowania do wojny nie są jeszcze ukończone i że wobec tego musi on odłożyć wypowiedzenie wojny Japonii. Wilhelm opowiada dalej, że wuj jego, król angielski Edward VII, chciał koniecznie odłączyć Austryę od Niemiec. Na ostatnim zjeździe obu monarchów w Berlinie podczas ślubu córki eks-cesarza, omawiając ówczesną sytuacyę polityczną, wyraził się Wilhelm II wobec Edwarda w następujących słowach: „Niech sułtan turecki pozostanie nadal władcą Dardaneli i Konstantynopola". Król angielski przyklasnął temu zapatrywaniu.

Zaburzenia w Chicago.

Londyn. P. A. T. (W. B. K) W Chicago przyszło do poważnych zaburzeń, w których wzięło udział przeszło 100 tysięcy osób. Policya zrobiła użytek z broni. Dziewięciu demonstrantów zastrzelono.

Z dnia politycznego.

Do czego służy armia.

Na środowem posiedzeniu komisyi wojskowej rozpatrywano interpelacyę pos. Załuski do szefa sztabu, czy znany mu jest dokument, podpisany przez płk. Froelicha, szefa departamentu poborowego, który rozkazuje D. O. G. lubelskiemu przyjąć szereg indywiduów do armii, natychmiast po przyjęciu dać im bezterminowy urlop, ponieważ owi osobnicy należą do Tow. Straży Kresowej, zaliczyć im przynależność do owego Towarzystwa jako czas służby wojskowej, zaś w sprawie personaliów zwrócić się bezpośrednio do Zarządu Głównego owej straży.

Generał Sikorski nie zaprzeczył autentyczności tego dokumentu, wobec tego pos. Załuska zapowiedział postawienie wniosku naglącego nad tem niesłychanem poniżeniem armii przez jej wyższych funkcyonaryuszy.

Nowe skandale repatryacyjne.

W skandalu repatryacyjnym wychodzą wciąż nowe szczegóły niesłychanego niedołęstwa. Wiadomo już, że czynniki do tego powołane nie przedsięwzięły zawczasu koniecznego przygotowania. Niema należycie urządzonych baraków, brak pociągu, żywności, opieki lekarskiej. I oto w takiej chwili w Poznańskiem stają gotowe do odjazdu na wschód dwa pociągi sanitarno-żywnościowe. Stoją i czekają. Dzwonią na... pozwolenie odjazdu! Repatryanci mrą, jak muchy — a nasze władze wciąż nie mają czasu na załatwienie formalności... W tej skandalicznej sprawie ogłoszono na szpaltach prasy warszawskiej list otwarty do prezydenta Rady ministrów. Może to wreszcie pomoże.

Reforma ustawy o lokatorach.

Sejmowa komisya prawnicza przyjęła już zasady, mające stanowić linię wytyczną dla referenta posła Grzędzielskiego przy opracowaniu referatu o projekcie ustawy, dotyczącej ochrony lokatorów. Wynikiem głosowania jest: 1) lokale handlowe i przemysłowe będą objęte ochroną lokatorów; 2) swobodę co do wysokości komornego odrzucono; 3) o podwyższeniu, względnie zniżce komornego rozstrzygają lokalne komisye mieszane; 4) świadczenia (opłaty dodatkowe) utrzymano. Ponadto komisya uchwaliła par. 15 ustawy o rekwizycyi lokali hotelowych. Postanowiła, że można zajmować mieszkania czasowo dla przedstawicieli obcych rządów i członków misyi, wreszcie dla osób i organizacyi, usuniętych z lokalu właśnie na rzecz wymienionych przedstawicieli rządu i misyi.

Zakopane w sprawie Jaworzyny.

Rada gminna Zakopanego, na wniosek naczelnika gminy p. M. Kozłowskiego, poparty przez Dra J. Diehla, oraz asesora p. Jana Pękay, uchwaliła dnia 7 grudnia b. r. jednogłośnie rezolucyę, wzywającą sejmową komisyę spraw zagranicznych, aby za warunek ratyfikacyi traktatu z republiką czesko-słowacką postawiła poprzednio przyłączenie Jaworzyny z sąsiednią częścią Tatr do Polski, co stanowi żywotny interes tak Zakopanego i Podhala, jak i całej Rzeczypospolitej. Rada gminna stwierdza zarazem, że rokowania w tej sprawie powinny odbyć się w Zakopanem, lub Jaworzynie, ponieważ oględziny przedmiotu sporu przekonać muszą odnośnych przedstawicieli obu rządów o oczywistej słuszności naszych żądań. Do tej uchwały, która będzie podana do wiadomości Sejmu i Rządu, zgłosiły swój akces wszystkie związki i stowarzyszenia zakopiańskie.

Na drodze do terroru.

Okazuje się, że sprawa napadu oficerów na pos. Zamorskiego — ma dalsze, nieoczekiwane następstwa. Dotychczas ani ministerstwo spraw wojskowych, ani Naczelne Dowództwo nie dało znaku życia, natomiast po bezkrwawym pojedynku pos. Zamorskiego z podp. Rokosowskim, dwaj inni oficerowie, który byli świadkami napadu, ze swej strony wyzwali posła Zamorskiego.

Mamy tu więc formalny spisek „pojedynkowy" w celu sterroryzowania lub nawet zgładzenia niewygodnego posła... W ten sposób możnaby wogóle zamknąć usta każdemu z posłów, stawiając go przed... ogniem pojedynkowiczów. Istna farsa, gdyby nie była tak tragiczną. Więc trzeba jasno postawić sprawę. Z jednej strony należy stwierdzić, że żaden szanujący się poseł nie powinien poddawać się terrorowi i nie powinien brać udziału w tej smutnej farsie. Z drugiej strony pod adresem tych panów, którzy chcą zbijać zarzuty kulami pistoletowemi i ich przełożonej władzy wojskowej, patrzącej biernie na to widowisko, musimy oświadczyć:

— Gdyby udało się wam zamordować pos. Zamorskiego w pojedynku, to stwierdzicie tylko, że nie było innych argumentów przeciw zarzutom pos. Zamorskiego, że zamordowano człowieka za to właśnie, iż mówił prawdę, że usunięto niewygodnego posła, który wiedział za wiele, jak już raz (w r. 1914) usiłowano wydać pos. Zamorskiego na szubienicę austryacką.

Nad tą sprawą powinny się zastanowić władze wojskowe, a zwłaszcza Naczelnik Państwa jako Wódz Naczelny. Najwłaściwszem byłoby oddanie sprawy pos. Zamorskiego sądom państwowym. Jeśli jednak rozprawy sądowej obawia się lewica sejmowa, a Naczelnik Państwa, jak to stwierdził minister sprawiedliwości, to tembardziej nie może tolerować, aby jego podkomendni oficerowie wykonywali bez sądu „wyroki" i używali terroru. W przeciwnym razie cała uczciwa opinia polska musi dojść do przekonania, że chodzi tu nie o odparcie niesłusznych zarzutów, lecz o... unieszkodliwienie niewygodnego człowieka. I tak już pojmują owe pojedynki wiece, jakie obradowały nad tą sprawą w Warszawie.

Jak śliską jest droga, na którą weszli w ostatnich czasach lewicowi terroryści, świadczy następująca uchwała Rady okręgowej chrześcijańskich Związków zawodowych w Warszawie:

„Wobec powtarzających się w ostatnich czasach napadów na redaktorów i posłów, Rada uchwala:

1) Napiętnować barbarzyńskie sposoby załatwiania sporów politycznych za pomocą pałki i pięści.

2) Ostrzec zwolenników terroru, że powtórzenie się ekscesów zmusi organizacye stojące na stanowisku ładu i porządku w kraju do energicznej kontrakcyi".

Gwałt, jak wiadomo, rodzi gwałt... Nie wątpimy jednak, że czynniki odpowiedzialne za los państwa nie pozwolą, żeby zapanowały u nas stosunki... meksykańskie.

Uchwały konferencyi żydoznawczej w Warszawie.

Na konferencyi żydoznawczej w Warszawie, w drugim i trzecim dniu obrad wygłoszono następujące referaty: dr. Łoparski: „Praktyczne wskazania dróg odżydzenia Polski", red. Czerwiński: „Wpływy żydowskie w prasie, literaturze i sztuce", ks. Adam Wyrębowski: „Szkolnictwo a żydzi", radny m. Janikowski: „Żydzi a sprawa robotnicza". P. Jaxa-Chamiec: „Etyka żydowska", kap. Zieliński: „Rola żydów w wojsku" i pos. T. Dymowski: „Sprawa instytutu żydoznawczego".

W celu dalszego jak najbezstronniejszego wyjaśnienia i uregulowania sprawy żydowskiej konferencya uznała za nieodzowne wprowadzenie w życie szeregu uchwał, z których najważniejsze podajemy w streszczeniu:

1) Wszystkie twórcze narody aryjskie muszą bronić się przed uciskiem międzynarodowego spiskującego kapitału żydowskiego. W tym celu powinno się stworzyć międzynarodową Ligę Czynu Chrześcijańskiego. Liga Czynu Chrześcijańskiego powinna, jako pierwsze zadanie przeprowadzić ujawnienie Talmudu i rewizyi prawodawstwa w nim zawartego;

2) ...należy jak najspieszniej powołać do życia Instytut Żydoznawczy w Polsce;

3) ...należy żądać natychmiastowego i całkowitego wstrzymania immigracyi żydowskiej i bezwarunkowego wysiedlenia z granic Polski wszystkich nieprawnie w niej zamieszkałych;

4) wezwać wszystkie narodowo polskie stronnictwa do przeprowadzenia wyborów do ciał prawodawczych i samorządowych pod hasłem rozwiązania kwestyi żydowskiej w myśl uchwał pierwszej Konferencyi żydoznawczej;

5) Całe społeczeństwo winno solidarnie i wytrwale pracować nad usamodzielnieniem i wyzwoleniem polskich placówek ekonomicznych z pod destrukcyjnych wpływów żydowskich;

6) dawać chrześcijanom pierwszeństwo przy zawieraniu wszelkich tranzakcyi;

7) ...przy zmianie ordynacyi wyborczej do organów samorządowych rozszerzyć okręgi miejskie, co miastom przysporzy większą ilość wyborców chrześcijan;

8) ...bezwzględnie dążyć do wyeliminowania nauczycieli żydowskich ze szkół dla dzieci chrześcijańskich;

9) w celu ujawnienia udziału żydów w występnej działalności we wszystkich dziedzinach życia, należy przy prowadzeniu statystyki przestępczości uwzględniać podział na wyznanie chrześcijańskie i żydowskie;

10 Polecić Towarz. „Rozwój" wykonanie uchwał przyjętych przez pierwszą Konferencyę żydoznawczą, oraz zwołanie najdalej w pierwszej połowie 1923 r. drugiej Konferencyi żydoznawczej w Krakowie.

Listy gdańskie.

(Powody deficytu budżetowego. — Korzystne dla Polski rozstrzygnięcie w sprawie opcyi).

W jednym z ostatnich numerów „Dziennika gdańskiego" ogłasza polski poseł Stan. Kubnert ciekawe daty odnośnie do ilości państwowych urzędników zatrudnionych na terytoryum wolnego miasta, a płaconych z funduszów Gdańska. Na 350.000 ludności zajętych jest w Gdańsku aż 5.600 urzędników państwowych, czyli że jeden urzędnik przypada na 62 i pół obywateli. W cyfrze tej nie są objęci urzędnicy kolejowi w liczbie 1.500, którzy z dniem 1 grudnia b. r. przeszli na etat rządu polskiego oraz urzędnicy komunalni Gdańska, Sopotu, Tiegenhofu, Nytychu i innych gmin.

Całą tę wielką falangę urzędników musi utrzymywać ciężko opodatkowana ludność wolnego miasta nie w swoim interesie, lecz w interesie hakatystycznego senatu, który pragnie posiadać powolne narzędzie swej władzy w urzędnikach i sztucznie podtrzymywać dawny prusofilski charakter i niemieckiego ducha w Gdańsku.

W sprawie umowy gdańsko-niemieckiej co do wykonania opcyi przez gdańskich obywateli na rzecz Niemiec zwrócił się senat tutejszy o arbitraż do komisarza Ligi narodów. Senat interpretował wyraz „miejsce zamieszkania" w traktacie pokojowym według prawa niemieckiego, wedle którego można mieć kilka miejsc zamieszkania. Natomiast rząd polski stał na tem stanowisku, że należy uznawać tylko jedno miejsce zamieszkania jako właściwe dla uzyskania obywatelstwa tj. to miejsce, gdzie dana osoba jest stale i trwale osiadła.

W decyzyi swej przychylił się w. komisarz do stanowiska Polski, motywując rozstrzygnięcie to w sposób następujący: Wolne miasto odłączone niedawno od Niemiec, pragnie zatrzymać u siebie pewne osoby, które mają miejsce zamieszkania w Niemczech zarówno, jak w Gdańsku. Polsce z drugiej strony z jej ekonomicznemi prawami, jakie posiada w Gdańsku i z jej zrozumiałem życzeniem zwiększenia raczej liczby polskich mieszkańców w wolnem mieście, aniżeli niemieckich obywateli zależy na tem, ażeby ten system podwójnego zamieszkania ustał odnośnie do Gdańska.

Słowo „domicile" lub „ordinarilly resident", o ile dotyczy stosunków między Gdańskiem lub jakiemkolwiek innem obcem państwem, ma być interpretowane w ten sposób, że mieszkaniec Gdańska w dniu wejścia w życie traktatu wersalskiego może tylko mieć miejsce zamieszkania lub zwykłe miejsce zamieszkania albo w obcem państwie, albo w Gdańsku, lecz nie w obydwóch, i że także taki mieszkaniec musi optować dla jednego z tych dwóch miejsc zamieszkania („domicile") lub zwykłych miejsc zamieszkania („ordinary residence").

Gdańsk, 6 grudnia. W. P.

Dystychy.

1.

Polska w swoje śpichlerze wpuszcza różne szczury,
By przypadkiem ktoś nie rzekł, że brak Jej kultury.

2.

Broniąc Śląska padł Haller. — ku czci bohatera
Kwartet czeski w Krakowie grosz i laury zbiera.

3.

By zbadać najsprawniejsza ze skarbowych maszyn
Recte trzos nasz obmacać, przyjeżdża pan Raszin.

4.

Wiesz, jakiej tezy dowieść przybył Adolf Czerny?
Że Polak, choć mu w plecy wbiją nóż, jest wierny.

5.

Bezwstydną jest pokora, co wszystko przebacza;
Niemiec odrzucił, Polak przyjął sąd Hodacza.

6.

Gdy zbir dość już nabroił, wtedy z miną chytrą
Wszelkie spory z skrzywdzonym porucza arbitrom.

7.

Tlą jeszcze zgliszcza wojny.. — jedno to pociesza,
Że wciąż „sąd polubowny" na ustach Benesza.

8.

„Nic nam do granic Polski — w czeskiej prasie czytasz —
„My tylko chcemy przez Nią mieć ruski korytarz".

9.

„Lgniem do Rosyi? — słowiańskiej winą to natury,
„Że się do niej rwą serca i... manufaktury".

10.

Pytasz, czemum się w gniewie na Czechów tak zaciął
Ja czechofil? — „Dlatego, żem poznał przyjaciół".

MACIEJ SZUKIEWICZ.

Z racyi „wiecu" lewicowej młodzieży.

Piszą nam z kół akademickich: Trzy, jak donosiliśmy, małe grupki lewicowe na Uniwersytecie zwołały „wiec" w obronie (!) Piłsudskiego. Tymczasem, jak było do przewidzenia, cała niemal młodzież zbojkotowała jednomyślnie pomysły akademickich pretoryanów, na „wiec" bowiem „ogólno-akademicki" zjawiło się około 100 osób, co na liczbę przeszło 5000 młodzieży jest śmiesznie mało. Wśród obecnych było przytem około 40 żydów, co również jest momentem bardzo charakterystycznym. Po słabej i bez programu wygłoszonej mowie p. L., w której pomieszczenie znalazły wszystkie przestarzałe, a nieodświeżone frazesy z „Naprzodu", przyjęto długą rezolucyę, która była odbiciem bałamuctw referenta. Nad dyskusyą, bardzo niepoważną, nie ma co się rozwodzić. Zastrzedz jednak się trzeba, że żarty w rodzaju ostatniego „wiecu" są dobre wszędzie, byle nie wśród młodzieży akademickiej, która nie pozwoli na to, aby żydzi i członkowie szczupłych organizacyi lewicowych ogłaszali się za prawowite zgromadzenie ogólno-akademickie. O ile zapadają na podobnych „wiecach" jakieś uchwały, to mogą one być wyrazem opinii tylko zgromadzonych, w tym wypadku, lewicowców. at.

Organizacya akademicka „Polonia" i Nar. Zjedn. Ml. Akad. proszą nas o stwierdzenie, że nie mają nic wspólnego z czwartkowym „wiecem" t. zw. „ogólno-akademickim", złożonym ze stu kilkunastu osób, nie reprezentujących w żadnym wypadku ogółu młodzieży wyższych uczelni.

W związku z „wiecem" lewicowym w Tow. Roln. warto podkreślić mowę p. Zygm. Cholewy, akademika, b. żołnierza formacyj polskich we Włoszech i we Francyi, który stwierdził, że pos. Zamorski uratował tysiące jeńców polskich we Włoszech od śmierci i głodu, na co mowca sam patrzał i dlatego z oburzeniem słucha kalumnii, w których nikt nie uwzględnia wielkich zasług pos. Zamorskiego.

Narod. Zjednoczenie Młodz. Akad. wysłało onegdaj na ręce p. Zamorskiego telegram z wyrazami oburzenia i protestu przeciw niecnej napaści i napadach na niego, które sprowadzają etyczne zdziczenie społeczeństwa.

KRONIKA.

„MORGENZEITUNG" A WŁADZE POLSKIE. Piszą nam z miasta: Ostrawska „Morgenzeitung", organ żydowskich czarnogieldziarzy, kpi sobie z zarządzenia władz polskich, mocą którego odebrano jej w Polsce debit pocztowy i zalewa Polskę nadal tysiącami egzemplarzy, zmieniwszy nagłówek pisma na „Ostrauer Zeitung". Czy nasze władze znajdą na tyle autorytetu, aby zmusić polakożerczą „Morgenzeitung" do respektowania wydanego przez nie zarządzenia? O sposobie wprowadzenia w życie zakazu debitu dla „Morgenzeitung" należałoby zwłaszcza pouczyć graniczne organa cłowe i pocztowe w Cieszynie i Zebrzydowicach. M. N.

Sobota, 10 grudnia.

UROCZYSTOŚĆ GÓRNICZA. W ubiegłą środę wieczorem odbyła się w sali Starego Teatru tradycyjna uroczystość górnicza „Barbarki", przy udziale rektora Akademii górniczej Hoborskiego, st. radcy górniczego Skoczylasa, gen. dyr. Tepego inż. Naturskiego, wiceprez. m. Wielgusa, oraz licznie przybyłych inżynierów i delegatów organizacyi górniczych G. Śląska. Uroczystość rozpoczęła się produkcyami muzyczno-wokalnemi Akademii górniczej, poczem rektor Hoborski wygłosił dłuższe przemówienie, w którem podniósł znaczenie tradycyjnych zwyczajów górniczych, tudzież wskazał na konieczność utrzymania swojskich zwyczajów, jakie miały miejsce wśród dawnych polskich słuchaczów uzelni w Leoben. Z kolei powitał licznie zebranych gości radca Skoczylas. Następnie odbyła się tradycyjna uroczystość górnicza, t. zw. „skok przez skórę", w której wzięło udział około 100 „lisów" (fuchsów), rekrutujących się ze słuchaczy tut. Akademii. Po uroczystości odbyła się zabawa taneczna.

TECHNICY ZA UTRZYMANIEM MINISTERSTWA ROBÓT PUBLICZNYCH. Onegdaj wieczorem w krak. Tow. technicznem odbyło się posiedzenie inżynierów, architektów i t. d. w sprawie zajęcia stanowiska wobec planowanego zniesienia Min. robót publicznych. Wszscy mówcy oświadczyli się za zatrzymaniem tego Ministerstwa i w tej myśli uchwalono rezolucyę. Memoryał w tej sprawie zostanie niebawem wniesiony do rządu.

UDZIAŁ WOJSKOWOŚCI W FIZYCZNEM WYCHOWANIU MŁODZIEŻY. Z inicyatywy dowódcy krakowskiego okręgu korpuśnego, gen. Osińskiego, odbyła się onegdaj w D. O. K. konferencya przedstawicieli wszystkich Towarzystw gimnastyczno - sportowych, grupujących się w Krakowie, na której gen. Osiński, jako przewodniczący, oświadczył, że władze wojskowe w należytem zrozumieniu doniosłości fizycznego wychowania młodzieży, gotowe są przyjść z pomocą gimnastyczno-sportowym Związkom w miarę dysponowanych funduszów. W czasie dyskusyi padła myśl utworzenia Związku towarzystw gimnastyczno-sportowych na terenie Krakowa, a w niedalekiej przyszłości Rady wychowania fizycznego. O inicyatywę takiego Związku postanowiono zwrócić się do prezydyum miasta, tem więcej, że od gminy oczekiwać należy wydatnej pomocy w kierunku tworzenia boisk, oraz typowego parku gier i zabaw. Wkońcu przedstawiciele poszczególnych Związków przedłożyli gen. Osińskiemu postulaty, które przewodniczący przyrzekł załatwić.

W konferencyi wzięli udział: wiceprezes Sokoła, radca Magistratu Kubalski, z ramienia Tow. tatrzańskiego i Akad. Zw. sport. Dr Goetl, z ramienia skautingu radca sądu Szczerba w zastępstwie prof. Dra Surzyckiego, za „Strzelca" Dr Bobrowski, wiceprez. miasta, oraz reprezentanci Związków: piłki nożnej Tow. narciarzy, Tow. pływackiego i t. d.

W SPRAWIE BUDOWY DOMÓW ROBOTNICZYCH. Dnia 7 b. m. odbyło się pod przew. prez. m. Federowicza posiedzenie Rady nadzorczej i zarządu M. Towarzystwa budowy mniejszych mieszkań, w sprawie dostosowania celu i statutu Towarzystwa do ustaw: o spółdzielniach i o wykonaniu reformy rolnej. Po wyczerpującej dyskusyi, uchwalono wezwać zarząd do przedłożenia projektu zmiany statutu, odpowiadającego stosunkom i przystąpienia do akcyi budowlanej, przedewszystkiem w kierunku budowy jednorodzinnych domów robotniczych.

KONFISKATA. Ostatni numer „Ludu Katolickiego" został skonfiskowany za ostre zajęcie stanowiska względem mianowania żyda Minkowskiego wiceministrem spraw wojskowych.

W SPRAWIE WYDANIA PISM HOENE-WROŃSKIEGO, znakomitego polskiego filozofa i matematyka, wygłosi w sobotę 10 b. m. o godz. 5 po poł. p. Zenon Przesmycki (Miriam) referat w komisyi filozoficznej Akad. Um. P. Przesmycki mówić będzie o pracach przygotowawczych, celem wydania rękopisów wielkiego mesyanisty polskiego.

KONSULAT CZESKI komunikuje, iż wszystkie jego działy od 1 grudnia r. b. mieszczą się przy ul. Gołębiej 18.

POŻAR. Wczoraj nad ranem wybuchł groźny pożar w barakach opodal dworca towarowego, naprzeciwko koszar im. Sobieskiego. W baraku tym mieściła się dawniej stacya zborna dla chorych żołnierzy. Ogień ogarnął w kilku chwilach dach baraku. Akcyę straży pożarnej utrudniał brak wody, gdyż wodociąg nadziemny obmarzł, a hydranty podziemne były zamknięte. Straż pożarna musiała przeto posługiwać się beczkowozami, a dopiero po otwarciu wodociągu, zdołano pożar ugasić. Szkoda znaczna. Przyczyna pożaru niewiadoma.

WŁAMANIA. Onegdaj niewyśledzeni sprawcy włamali się do mieszkania p. Ewy Ziembińskiej przy ul. Karmelickiej 35 i korzystając z nieobecności właścicielki mieszkania, skradli jej dużą ilość bielizny i garderoby.

P. Marya Bilska, zamieszkała w domu pod l. 6 przy ul. Hetmańskiej, doniosła do policyi, że onegdaj skradziono z jej mieszkania futro męskie i palto, wartości 130.000 Mk.

KRADZIEŻ W URZĘDZIE POCZTOWYM. W urzędzie pocztowym „Podzamcze" skradziono na szkodę Ozyasza Heumana, pomocnika handlowego, pakunek z obuwiem damskiem, wartości 40.000 Mk.

KRADZIEŻ KIESZONKOWA. P. Władysław Bastawski doniósł na policyę, że jakiś złodziej skradł mu z kieszeni złoty zegarek z łańcuszkiem, wartości 300.000 Mk.

Z Polski i ze świata.

O WAŻNĄ PLACÓWKĘ SPOŁECZNĄ. Wskutek reformy szkół średnich w Polsce, uległa krośnieńska szkoła realna przekształceniu na gimnazyum, a bezpośredniem następstwem tego jest niezwyżłe wzmożenie się frekwencyi uczniów w tym zakładzie z całego powiatu. Tak pomyślny objaw ma jednak i jednę ujemną stronę, która budzi poważne obawy w sercach obywateli, dalej sięgających w przyszłość. Oto w Krośnie brak jest instytucyi, którąby tej młodzieży zapewniła należytą opiekę pozaszkolną i dała jej rzeczywiście kulturalne schronienie. Aby temu brakowi zapobiedz, zawiązało się w Krośnie Towarzystwo budowy bursy gimnazyjnej,, które uzyskało już od Rady gminnej plac pod budowę i drogą składek zebrało około miliona marek. Nadto, za inicyatywą obecnego burmistrz, p. J. Bergmana, tworzy się fundusz uczczenia pamięci dawnego zasłużonego burmistrza, ś. p. Dra Jugendfeina, dla zabezpieczenia miejsc bezpłatnych sierotom. Towarzystwo przystępuje już z wiosną do budowy bursy. musi jednak zebrać przedtem odpowiedni fundusz i dlatego zwraca się do wszystkich sfer naszego społeczeństwa z prośbą o ofiary. Zarząd Tow. jest głęboko przeświadczony, iż patryotycznemu ogółowi nie będzie obojętnym fakt, iż dobrze prowadzona bursa ocali wiele młodzieży od zmarnowania się, i to dziś, gdy Ojczyzna nasza potrzebuje ludzi inteligentnych i wykształconych.

Ofiary należy przesyłać do zarządu Towarzystwa na ręce prezesa,p. Kaspra Brzostowicza.

PÓŁWIEKOWY JUBILEUSZ swego istnienia urządza państwowe seminaryum nauczycielskie we Lwowie w dniu 18 b. m. Uroczystość rozpocznie się nabożeństwem w kościele św. Mikołaja o godz. 9 i pół rano, poczem odbędzie się uroczyste zebranie uczestników w sali Pol. „Tow. pedagogicznego" przy ul. Zimorowicza l. 17. Wszystkich, którzy kiedykolwiek związani byli z zakładem, pokrewne instytucye i byłych uczniów zaprasza na tę uroczystość komitet.

ZJAZD WOJEWODÓW POLSKICH. „Przegląd Wieczorny" dowiaduje się, że dnia 16 b. m. odbędzie się w Lublinie zjazd wojewodów z całej Polski.

ARESZTOWANIE POSŁA DĄBALA. W dniu wczorajszym na zlecenie prokuratora warszawskiego sądu okręgowego, aresztowano posła na Sejm Dąbala. Aresztowanego osadzono w więzieniu śledczem do dyspozycyi prokuratoryi.

JUBILEUSZ POŻYTECZNEJ PRACY. W dniu wczorajszym Polskie Towarzystwo krajoznawcze w Warszawie obchodziło 15-letni jubileusz swojej działalności naukowej i populazytorskiej.

WYBITNY LEKARZ AMERYKAŃSKI W POLSCE. Pomiędzy gośćmi cudzoziemcami na obchodzie stulecia Warszawskiego Towarzystwa lekarskiego, oprócz Dra R. M. Taylor'a, dyr. Am. Czerw. Krzyża w Polsce, znajdowali się dwaj wybitni przedstawiciele amerykańskiego świata medycznego, a mianowicie: Dr N. M. Knox z Baltimore, obecnie naczelny inspektor medycznej pracy Amer. Czerw. Krzyża w Europie, oraz pomocnik jego, Dr J. B. Manning z Seatt. Dr Knox jest profesorem pedyatryi Uniwersytetu Johns Hopkins. Z Polską łączą go rodzinne tradycye, albowiem rodzony pradziad doktora był towarzyszem broni Tadeusza Kościuszki podczas walk o niepodległość Ameryki. Dr Knox przechowuje z największą czcią portrecik swego dziadka, naszkicowany przez samego Kościuszkę.

CIĄGNIENIE LOTERYI KLASOWEJ. Generalna dyrekcya loteryi państwowej ogłasza, że ciągnienie drugiej klasowej loteryi państwowej odbędzie się we środę 14 i czwartek 15 b. m. w Warszawie.

KLUB „DOLINIARZY". W Warszawie odkryto istnienie klubu złodziei kieszonkowych czyli t. zw. „doliniarzy". Klub ten istniał w publicznym lokalu: w cukierni Hasa przy ulicy Złotej. Gdy policya, dowiedziawszy się o odbywającem się zebraniu członków klubu, wkroczyła onegdaj do cukierni... nie zastała nikogo. Zbadawszy jednak lokal, znalazła w ostatnim pokoju drzwi, które poleciła otworzyć Zastano tam 20 doliniarzy o międzynarodowej sławie. Schodzili się oni tam na narady, na których prowadzono dyskusye zawodowe: omawiano sposoby „pracy" według „najnowszych" systemów tam też opracowywano plany wypraw do Krakowa, Gdańska, a nawet Wiednia, Pragi czeskiej i t. p. Kelner cukierni znał już „gości" i do tego tajemniczego pokoju wpuszczał tylko członków klubu. Goście przygodni cukierni dostępu tam nie mieli.

Wszyscy „doliniarze", w liczbie 20, ubrani są elegancko, według najnowszej mody — prawdziwi dżentelmani. Niektórzy z pośród aresztowanych są oddawna poszukiwani przez sądy. Wszyscy byli niemeldowani.

TAJEMNICZE MORDERSTWO. Dzienniki warszawskie donoszą, że śledztwo wykryło w ustach zamordowanego Redlicha, sprawozdawcy sportowego „Kuryera Warszawskiego", kilka długich, cieńkich włosów, coby wskazywało, iż zbrodni morderstwa dopuściła się kobieta i że Redlich, broniąc się, schwycił ję zębami za włosy.

PROCES PRZECIW FAŁSZERZOM BANKNOTÓW. Wczoraj w dalszym ciągu toczyła się w Łodzi rozprawa przeciwko fałszerzom 100-markówek. Rozprawa ujawniła, że niewiele falsyfikatów pozostawało w obiegu, gdyż z wyrobionych 140 tysięcy przeszło 120 tysięcy znajduje się w dowodach rzeczowych. Z oskarżonych nikt się do winy nie przyznał.

W ostatniej chwili doniesiono nam, że zapadł już wyrok. Skazani zostali: Repiński na 8 lat ciężkiego więzienia, Wieczorkowski na 5 lat, Stefania Wieczorkowska na 5 lat, Gottlieb Pfeifer na 6 lat, Tomasz i Bronisław Loewy, Leon Ludwikowski i Kazimierka po 4 lata, Kwiatkowski na 6 lat. Na zasadzie amnestyi karę zmniejszono o jedną trzecią.

CAR BUŁGARSKI W WIEDNIU. Z Wiednia donoszą: Pewne sensacyę polityczną wywołało przybycie do Wiednia byłego cara Bułgaryi, Ferdynanda. W kołach politycznych łączą nanowo przyjazd jego do Wiednia z wyjazdem dwóch córek do Sofii. Obie córki byłego cara mieszkały z nim dotychczas w Koburgu.

ECHA EKSCESÓW ULICZNYCH W WIEDNIU. Przed wiedeńskim sądem krajowym odbył się wczoraj pierwszy proces o plądrowanie dnia 1 grudnia w czasie zaburzeń. Zasądzono S-miu oskarżonych na karę ciężkiego więzienia od 10 do 5 miesięcy.

Ze świata katolickiego.

MIĘDZYNARODOWY ZWIĄZEK KATOLIKÓW, mający swoją centralę w Gracu, a posługujący się w korespondencyi ze swoimi delegatami, rozsianymi po całej kuli ziemskiej, językiem esperanckim, uprasza niniejszem wszystkich katolików, mieszkających na ziemiach polskich, a rozumiejących język esperancki, o natychmiastowe nadesłanie swego adresu. Katolicy zaś biegle władający tymże językiem, a pragnący zasięgnąć w centrali informacyi w pewnym dziale spraw katolickich, zechcą, przy dokładnym swoim adresie, podać także i nazwę odnośnego działu. Adres centrali jest: „Internacio Katolika en Graz, Karmeliterplatz 5, Austrujo.

Zawiadomienia i komunikaty.

ODCZYT W „POLONII" O UNII KOŚCIOŁÓW. W sobotę dnia 10 b. m. odbędzie się o godz. 8 w „Polonii" (ul. Kanonicza 15) odczyt prof. Dąbrowskiego na temat „Znaczenie unii Kościołów na ziemiach polskich w dobie dzisiejszej". Goście mile widziani.

K. H. ROSTWOROWSKI powtórzy prelekcyę o sztuce swej: „Straszne dzieci" w poniedziałek 12 b. m. o godz. 8 wieczorem w Związku literatów (Dom artystów).

PROF. LUDWIK SKOCZYLAS rozpoczyna dziś (sobota) o godz. 8 wieczorem w Związku literatów (Dom artystów, plac św. Ducha) cykl publicznych wykładów: „Współczesna umysłowość francuska".

TRZY WYKŁADY O DANTEM wygłosi na kursach literackich (św. Anny 2) znana literatka, p. Alina Świderska (Świerk). Wykłady ilustrowane będą recytacyami artystów dram. Pierwszy wykład p. t. „Dante jako człowiek", odbędzie się w niedzielę 11 b. m. o godz. 7 wieczorem; recytuje p. reż. Fr. Wysocki.

W ZWIĄZKU ART.-PLASTYKÓW (Dom artystów) otwarcie wystawy gwiazdkowej dnia 11 grudnia w niedzielę. Wystawiają: Gramatyka, A. Hiroń, Józefczyk, Kowalski, Stachiewicz, Skrochowska, Zając, Żurawski i wystawa zbiorowa Jaxa Małachowskiego.

P. JADWIGA TETMAJERÓWNA, której wystawa zbiorowa portretów i pejzaży w Pałacu Sztuki budzi żywe zainteresowanie publiczności, poddała się ciężkiej operacyi ślepej kiszki w klinice prof. Rutkowskiego. Operacya miała przebieg pomyślny i artystka przychodzi zwolna do zdrowia.

Z UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO. P. Budziak Tomasz, rodem z Dębowca i p. Jasiński Włodzimierz, rodem z Zabrałowki, otrzymali na tut. Uniwersytecie stopień doktora praw.

TOWARZYSTWO OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY w Krakowie, które rozwija bardzo pożyteczną działalność w naszem mieście, urządza, z okazji imienin naczelnej kierowniczki biura, p. Maryi Bogdanikównej, w sobotę dnia 10 grudnia b. r. o godzinie 4 po południu, w lokalu Pracy przy ul. św. Tomasza l. 28, przedstawienie dzieci z urozmaiconym programem, na które zaprasza się wszystkich, interesujących się działalnością T. O. M.

CEGIEŁKI WAWELSKIE.

Dalsze cegiełki wawelskie ufundowali: 1411-tą uczestnicy kursu robót ręcznych w Krakowie; 1412-tą Eugeniuszowie Koziańscy, Kraków; 1413-tą oficerowie i szeregowi II Dyw. taborów w Lublinie; 1414-tą Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie; 1415-tą okręg. Tow. rolnicze w Rzeszowie; 1416-tą seminaryum nauczycielskie męskie i żeńskie I i II w Tarnowie; 1417-tą seminaryum i szkółka im. Sebaldy Münnichowej; 1418-tą Roman i Wanda Sochaczewscy, Lwów — wpłacając po 30.000 Mk. za cegiełkę. Pozatem p. Emil Śnigorowicz z Honolulu przysłał 5000 Mk. na cele odnowienia Wawelu.

Wszystkim tym, którzy wzięli udział w oddaniu ostatniej usługi ś. p. Reginie Michalinie Mazgajównie, długoletniej robotnicy fabrycznej w Andrychowie i wiceprezesowej miejscowego Związku Zawodowego chrześc. robotników, w dniu 6 grudnia b. r., a w szczególności miejscowemu Duchowieństwu, p. inżynierowi z fabryki, oraz wszystkim robotnikom składamy serdeczne „Bóg zapłać". W smutku pogrążeni Rodzice, Zarząd Związku zawodowych chrześc. robotników w Andrychowie.

Z teatrów krakowskich.

OPERA I OPERETKA. Wspaniała twórczość muzyka Pucciniego zachwycać będzie dziś znów w „Tosce". Wystąpią w tej operze pp.: Jaworzyńska, Cortilli, Kniaginin, Mazanek i Isakowicz, tworząc wyborowy zespół solistów.

Repertuar teatru miej. im. J. Słowackiego.

Sobota 11 b. m.: „Klątwa".
Niedziela 11 b. m.: Po południu „Bajki", wieczorem „Dzieje salonu".

Miejski teatr: Opera i Operetka.

Sobota 10 b. m.: „Tosca".
Niedziela 11 b. m.: Po południu „Noc w Wenecyi", wieczorem „Traviata".

Repertuar „Nowości".

Sobota 10 b. m.: „Taniec szczęścia".
Niedziela 11 b. m.: Po południu „Zuza", wieczorem „Cyrkówka".
Poniedziałek 12 b. m.: „Cyrkówka".

Nauka, literatura, sztuka.

J. P.: „Rola chrześcijańskiej demokracyi w życiu społeczno-politycznem". Biblioteka chrześcijańsko-społeczna. Nr. 1. Kraków, 1921. Stronic 36.

Broszura, której tytuł wymieniliśmy, streszcza w sposób przystępny, a jednak gruntowny zasadnicze poglądy i idee chrześcijańskiej demokracyi w stosunku do życia społecznego i politycznego. Autor przedstawia kolejno systemy: socyalistyczny i chrześcijańsko-społeczny, ich zasadnicze różnice i przeciwieństwa, informuje o przeszłości chrześcijańskiej demokracyi, rozwija jej program, który zmierza do równouprawnienia wszystkich warstw społecznych i zapewnienia każdej z nich sprawiedliwego udziału w dobrach doczesnych i rządach państwowych. Rozwinięciu tych zasad i wyłożeniu praktycznego ich zastosowania w życiu poświęcone są dalsze rozdziały broszury, która powinna się znaleźć w rękach każdego zwolennika i sympatyka ruchu chrześcijańsko-społecznego w Polsce, w celach informacyi i propagandy, oraz usuwania uprzedzeń i torowania drogi rzetelnej prawdzie. H.

Obrady Sejmu.

Warszawa. P. A. T. Posiedzenie Sejmu z dn. 9 b. m. Pos. Łańcucki w sprawie formalnej zapytał p. Marszałka, na jakiej podstawie władze policyjne aresztowały wczoraj pos. Dąbala. Po wyjaśnieniu udzielonem przez Marszałka, Izba przeszła do rozpatrzenia porządku dziennego.

Pierwsze czytanie ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej usunięto z porządku na życzenie min. spraw wojsk. Odesłano do komisyi po pierwszem czytaniu ustawę o wypuszczeniu seryi trzeciej biletów skarbowych, oraz przystąpiono do rozprawy

o daninie państwowej.

Sprawozdawca pos. Wierzbicki oświadczył, że w programie min. skarbu danina zajmuje miejsce centralne. Żaden z projektów dotychczasowych nie zelektryzował tak społeczeństwa i nie obudził powszechnego uznania, jak projekt daniny. Wagę daniny uznała komisya skarbowo-budżetowa, jednocześnie przyjmując projekt rządowy, jako podstawę swojej pracy. Powołana przez komisyę podkomisya daninowa zużyła na swoje obrady 23 posiedzeń. Komisya przyjęła projekt podkomisyi. **Cztery najważniejsze zagadnienia** wyłoniły się w czasie obrad podkomisyi i komisyi.

Przedewszystkiem rozważano **podstawę poborów daniny, to jest rozłożenie jej na szersze kategorye** społeczeństwa, a tem samem zmniejszenie obciążenia każdej poszczególnej kategoryi. **Powołane** więc zostały trzy nowe kategorye płatników, to jest **dzierżawcy dóbr państwowych, zawody wyzwolone i właściciele ekwipaży miejskich.** Minister zgłosił projekt **ustawy o daninie wyrównawczej i o daninie od wzbogacenia się wojennego.**

Drugiem podstawowem zagadnieniem był **klucz do rozkładania daniny pomiędzy poszczególne grupy gospodarcze.** Komisya zmniejszyła kontyngent rolnictwa, a powiększyła **kontyngent przemysłu i handlu, przeznaczając dla rolnictwa 50 miliardów, a dla handlu i przemysłu 24 i pół miliarda.** Resztę, czyli około 5 **miliardów, mają zapłacić nieruchomości miejskie, jakoteż zawody wyzwolone i właściciele samochodów, oraz ekwipaży.**

Trzecim zasadniczym momentem był rozkład daniny w ten sposób, że obciążała ona silniej **silniejsze jednostki gospodarcze.** Czyni temu **zadość ustalona przez komisyę degresya w dziedzinie rolnictwa, przemysłu i handlu, oraz danina od lokatorów.**

Dla rolnictwa degresya zaczyna się od gospodarstw 40-morgowych w dół. Gospodarstwa te otrzymają zniżkę 10%. Procent zniżki wzrasta przy drobniejszych gospodarstwach i dochodzi do 75% dla gospodarstw poniżej 5 morgów. **Dla handlu** degresya polega na znacznem obciążeniu mnożników rządowych dla większych przedsiębiorstw i obniżeniu ich dla drobnych i średnich, a mianowicie mnożnik dla przedsiębiorstw bankowych komisya powiększyła o 114.42%, zależnie od wielkości banku. Mnożnik dla innych większych przedsiębiorstw powiększyła komisya o 27%, zaś dla drobnych i średnich zmniejszyła o 25 do 30%. Komisya zgodziła się z tem, by Spółki akcyjne obciążone były silniej, niż przedsiębiorstwa nieakcyjne, dlatego, że wymiar daniny oparty jest na bardziej degresyjnych podstawach, jednakże zamiast sześciokrotnego wyższego przyjęła dla Spółek czterokrotne wyższe obciążenie. Oprócz degresyi komisya wprowadziła szereg **ulg dla poszczególnych płatników** i ich grup. Dział ten w projekcie rządowym tylko naszkicowany, został przez komisyę rozwinięty na podstawie szczegółowej analizy zniszczenia wojennego i zdolności płatniczej poszczególnych kategoryi płatników. W innych kwestyach, związanych z realizacyą daniny, najgorętszy może spór wywołała sprawa sprzedaży części gruntów w ten sposób, by nienaruszone zostały zasady ustawy o reformie rolnej. Komisya przyjęła projekt rządowy, gwarantując, że sprzedawane będą ściśle takie obszary, które są niezbędne dla realizacyi daniny.

W rezultacie więc **projekt ustawy, który przedkłada Sejmowi komisya, jest** w porównaniu z pierwotnym projektem rządowym **rozwinięty i rozszerzony.** Korzyść ze zmniejszenia ogólnego kontyngentu daniny osiągnęło **przedewszystkiem rolnictwo,** którego kontyngent **został w porównaniu z projektem rządowym zmniejszony o 36.8%, podczas gdy kontyngent przemysłu i handlu przeciwnie komisya powiększyła o 0.7%.**

Rozpoczynając **dzisiaj dyskusyę** nad projektem daniny, musimy pamiętać, że realizować ją będziemy w innych warunkach gospodarczych, niż była zapowiedziana. Danina miała podnieść kurs marki. Tymczasem życie zrobiło to wcześniej, **nastąpił już moment przełomowy, wzrost kursu marki i spadek cen,** a razem z tem trudności zbycia towarów, to jest początek ciężkiego przesilenia gospodarczego. Projektując daninę widzieliśmy, że sama tylko danina do równowagi budżetowej nie doprowadzi i że potrzeba jeszcze ograniczenia wydatków państwowych. Sprostać tym wysiłkom będziemy w stanie tylko wtedy, jeżeli zrozumiemy obok znaczenia materyalnego znaczenie moralne daniny. Danina musi albo zjednoczyć całe społeczeństwo w ofiarnym wysiłku, albo stać się orężem dla walk partyjnych.

Pos. Kowalczuk (P. S. L.) uważa, że daninę należałoby ująć objektywnie w podkomisyi i komisyi. Ustawa uległa zmianie, która jednak nie zadawalnia w zupełności. Rozdział między przemysłem, handlem i rolnictwem nie jest sprawiedliwy. Zasadniczą wadą tej ustawy jest, że niepotrzebnie narusza ona ustawę o wykonaniu reformy rolnej. W projekcie ministra skarbu było powiedziane, że obszarnik ma możność sprzedawania swego gruntu na rzecz daniny nie tylko rolnikom, lecz każdemu, komu zechce i wolno mu sprzedać cały majątek.

Pos. Głąbiński oświadcza, że Zjednoczenie ludowo-narodowe będzie głosowało za daniną.

Pos. Diamand ubolewa, że w interesie tych warstw, któreby najłatwiej mogły znieść ciężar daniny, została ona zmniejszona. To, co uczyniono dla warstw mało posiadających, zostało w ten sposób wydarte przez przestawicieli jednostek bogatszych.

Na tem przerwano obrady nad daniną.

Następnie w pierwszem czytaniu odesłano do komisyi wniosek komisyi skarbowej w sprawie zmiany ustawy o tymczasowym poborze podatku dochodowego.

Przystąpiono do rozprawy nad nagłością wniosku posłów Z. L. N. w sprawie niezgodnego z prawem rozkazu dep. X. min. spraw wojsk. co do straży kresowej. Wniosek referuje pos. Załuska. Po wyjaśnieniach min. Sosnkowskiego nagłość przyjęto, a sprawę odesłano do komisyi wojskowej.

Następne posiedzenie w sobotę. Głosowanie nad daniną odbędzie się we wtorek.

Enwer pasza zajął Batum.

Rzym. P. A. T. (W. B. K.) Enwer basza owładnął miastem Batum za pomocą zamachu. Zarządził on w Batum ogólną mobilizacyę. Rząd angorski wystosował do niego wezwanie, ażeby w przeciągu sześciu dni miasto opuścił.

WŁOCHY ZERWAŁY ROKOWANIA Z ROSYĄ

Warszawa. (Telef. wł.). Włoski min. spraw zagran. oświadczył w Izbie, że rokowania pomiędzy Włochami a Rosyą w sprawie układów handlowych ostatecznie się rozbiły. Włochy nie zgodziły się na uznanie rządu sowieckiego i zlikwidowanie starej ambasady rosyjskiej w Rzymie. „Vossische Ztg" donosi, że rokowania duńsko-rosyjskie również się rozbiły.

ZBYSZKO CYGANIEWICZ SZAMPIONEM ŚWIATA.

Paryż. (Tel. wł.). Zbyszko Cyganiewicz przed kilku dniami odniósł w N. Yorku świetne zwycięstwo w wolnej walce amer. z szampionem Ameryki Lewisem, zdobywając tytuł mistrza świata. Walce przypatrywały się olbrzymie tłumy publiczności.

Różne wiadomości.

Warszawa. P. A. T. Naczelnik państwa udzielił exequatur panu Franciszkowi Stilipowi, konsulowi rzeczpospolitej czeskiej we Lwowie.

Warszawa. P. A. T. „Journal de Pologne" donosi, że pułkownik Chardigny przyjęty został na audyencyi przez prezydenta ministrów Ponikowskiego.

Katowice. P. A. T. Generał Lerond udał się we środę, dnia 7 b. m., do Paryża. Powrotu gen. Leronda należy oczekiwać dopiero w styczniu. Zastępować generała Leronda będzie gen. De Marinis.

Waszyngton. P. A. T. (W. B. K.) Wedle urzędowych wiadomości z Gwatemali, dnia 5 b. m. przyszło tam do zamachu stanu. Prezydenta zmuszono do ustąpienia, ministrów uwięziono. Podczas przewrotu 12 osób zabito.

Rzym. (A. W.) Papież przyjął na posłuchaniu arcybiskupa Paryża. W związku z tą wiadomością donosi „Giornale d'Italia", że pomiędzy kardynałem Dubois a nuncyuszem papieskim w Paryżu, Cerettim, powstała poważna różnica zdań w sprawie uregulowania stanowiska prawnego Kościoła we Francyi.

Paryż. P. A. T. Ag. Havasa donosi, że konferencya ambasadorów zajmowała się kwestyą plebiscytu w Szoproniu i uchwaliła, że plebiscyt powinien nastąpić najpóźniej 13 grudnia.

Wiadomości gospodarcze.

WIADOMOŚCI Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Piątkowe zebranie giełdowe przyniosło zniżkę dolarów i korony czeskiej, usposobienie zaś dla marki niemieckiej i korony austryackiej było mocniejsze zarówno w obrocie gotówkowym, jak i przekazowym. Ruch przekazowy był ożywiony. Z akcyi bankowych nabywano: Ziemski Bank kredytowy i Bank Małopolski. Papiery lokacyjne nie cieszą się zainteresowaniem. — Obroty akcyami przemysłowemi, handlowemi i górniczemi cokolwiek się ożywiają. Zwyżkowały nieco Parowozy i Siersza górnicza, nabywano też: Zieleniewski, Cegielski, P. T. H., Trzebinia tłuszcze, Trzebinia żelazo, Pocisk, Chodorów. Giełda tutejsza na szerszym świecie finansowym używa opinii bardzo nieruchliwego rynku, interesującego się przytem przeważnie efektami lokalnymi. W dziale walut i dewiz transakcye bywają również nader ograniczone, gdyż miejscowa „Consuetudo longaeva invetorata" usposabia do pomijania oficyalnej giełdy i do załatwiania wielu znaczniejszych operacyi poza nią, dając możność rozwijania się pokątnego „czarno-giełdziarstwa".

Szacowania piątkowe wynosiły: dolary amer. 3.200—3.300 m., dolary kanad. 2.900 m., franki szwajc. 600—660 m., franki franc. 240 m., liry 135 m., leje 20 m., kor. czes. 37—38 m., marki niem. 16—16.50, niem. austr. kor. 51 fen. — Przekazy na Berlin: 17—17.50, na Pragę 39.50, na Wiedeń 55 fen.

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA. Żyto franco stacya załadowania 7000, żyto franco skład Warszawa 8.200, pszenica franco stacya załadowania 12.800—13.200, jęczmień franco stacya załadowania 8000.

WYKAZ GIEŁDY W KRAKOWIE

z dnia 9 Grudnia 1921 r. L. 249

	ofiarow.	żądana	transakc.
Waluty i dewizy:			
Dolary St. Zj.	3100·—	3300·—	31[illegible]
" kanadyjskie	—·—	—	—·—
Franki francuskie	230·—	250·—	235 —
" belgijskie	—·—	—·—	·—
" szwajcarskie	·—	—·—	·—
Funty szterling	·—	—	·
Marki niemieckie	15·—	16 —	16·—
Korony austryackie	—45	—55	—45
" czecho-słowackie	35 —	37 —	36·
" szwedzkie	—·—	—·—	—·—
" duńskie	—·—	—·—	—·—
" norweskie	—·—	—·—	—·—
Lei rumuńskie	—·—	—·—	—·—
Liry włoskie	—·—	—	—·—
Marki fińskie	—·—	—·—	—·—
Floreny holenderskie	—·—	·—	·—
Ruble carskie po 500 rb.	—·—	—·	—·—
" dumskie " 100 "	—·—	—·—	—·—
" " " 1000 "	—·—	—·—	·—
Papiery lokacyjne:			
4% Poż. kraj. E. 1893	95·—	97.—	—.—
4% " " szkolna E. 1903	82·—	84·—	—·—
4½% Poż. kraj. z r. 1913	91·—	93·—	—·—
4½% " " " 1914	92·—	94·—	—·—
4% Poż. m. Krakowa z r. 1909	103 —	105·—	—·—
4% " " Lwowa	[illegible]	98·—	—·—
4½% Obl. kom. Banku kraj.	[illegible]	100·—	—·—
4% " "	91·—	93·—	—·—
4% " kolei.	90·—	92·—	—·—
4½% Listy zast. Banku Kraj.	104·—	106·—	
4% " "	98·—	100·—	
4½% " " Banku hipot.	107·—	109·—	
4% " " " 60 l.	98·—	100 —	
4½% " " Bku Małopolskiego	105·—	107 —	—·—
4½% " Ziem. Banku Kred.	99·—	101·—	—·—
4½% " Tow. Kredyt. ziem.	104·—	108·—	—·—
4% " " "	103·—	105 —	—·—
Akcye bankowe:			
Polski Bank Przemysłowy I-IV em.	600·—	700·—	·—
Bank Hipoteczny	950·—	1000 —	·—
" Małopolski	725·—	775·—	750·—
Ziemski Bank Kredytowy	600·—	700·—	650 —
Powszechny Bank Kredytowy S. A.	350·—	400·—	·—
Bank Ziemski dla Kresów, Łańcut	600·—	700·—	·
Bank Handlowy w Warszawie	—·—	—·—	
Bank Kredytowy w Warszawie	·—	·—	
Bank Związku Spółek Zarobkowych	—·—	—·—	
Bank Komercyalny	—·—	—·—	
Wiedeński Bank Związkowy	—·—	—·—	
„Merkur" T. A. Bank i Kantor wym.	—·—	—·—	
Akcye Tow. handl. i przem.:			
Polskie Tow. handlowe I i IV em.	700·—	750·—	752·
Fliber Sp. z o. h.-prz. Ł. J. Borkowski	—·—	—·—	—
Handlowa Spółka akc. „Impex"	250·—	300 —	—.—
Polski „Glob" Tow. transport.-handl.	1050·—	1250·—	—
C. Hartwig, Dom eksp.-han. Poznań			
Żegluga Polska	300·—	400·—	—
Warsz. Tow. akc. Handlu i Żeglugi	—·—	—·—	
Zieleniewski	6100 —	6300·—	6100.—
H. Cegielski, fabr. maszyn Poznań	2100 —	2300·—	2175·—
Warsz. Sp. akc. Bud. Par. I.-II. em	1400·—	1500·—	1400 —
„Lemiesz" fabryki maszyn roln.	—·—	·	— —
Trzebinia fabr. masz. i narz. roln. 4em	3400.—	3500 —	3450·—
Zakłady amunicyjne „Pocisk"	950·—	1050·—	·—
Huta żelazna, Kraków	—·—	—·—	·—
„Automotor" fabryka samochodów	900·—	1100.—	1000 —
Fabr. Portland-Cementu, Szczakowa	—·—	·—	—
„Górka" fabryka cementu	7800·	8200·—	
Gal. akc. Zakłady Górnicze Siersza	7800·	8200·	8000.
„Tepega" Tow. dla przeds. górnicz.	5000·	5500·	5400·—
Ska akc. przem. naf. i gazów ziemn.	—·—	—·—	—·—
Karpackie Towarzystwo naftowe	—·—	—·—	—·—
Akcyjne Tow. naftowe „Galicya"	—·—	—·—	—·—
A. T. dla przem. ol. skal. (d. D. Fanto)	—·—		·—
Polska Nafta	1700·—	1900·—	·—
Elektrownia w Sierszy III. em.	1300·—	1500·—	·—
„Olkor" T. A.	·—	—	·—
„Pezet" Powszechne zakłady budowl.	·—	—	—·—
Fabryka przetw. Gumow. w Trzebini	5200 —	5600·—	5550·—
„Krakus" Zjedn. fabr. przetwor. wyek.	2800·—	3000·—	—·
Fabryka porcelany w Ćmielowie.	—·—	—	—·
Fabr. i Raf. cukru w Chodorowie	3200·—	3400 —	3275·—

GIEŁDA.

Zurych. P. A. T. Końcowe kursa z d. 9 b. m.: Berlin 2.70, Holandya 185.50, Nowy Jork 518, Londyn 21.24, Paryż 40 Medyolan 22.80, Bruksela 38.303, Kopenhaga 98.50, Sztokholm 125, Chrystyania 75.25, Madryt 73.60, Buenos Aires 167.50, Praga 5.80, Budapeszt 0.65, Warszawa 0.15, Wiedeń 0.16, austr. stempl. 0.10.

Warszawa. P. A. T. Waluty: Dolary Stanów Zj.: gotówka: trans. 3400—3275—3310; franki franc. czeki: trans. 252—245, sprzedaż 245, kupno 240; funty szterl. czeki: trans. 13775—13650. Belgia czeki: trans. 239—230; N. Jork czeki: trans. 3350—3275, sprzedaż 3275, kupno 3250; marki niem. gotówka: trans. 16, sprzedaż 16, kupno 15.75, czeki: trans. 16.75—16.7½; Gdańsk czeki: trans. 16.62½; korony austr. czeki: trans. 49, sprzedaż 49, kupno 40; korony czesk. gotówka: trans. 36, czeki: trans. 38—37.85.

†
ANNA WIŚNIEWSKA
Tercjarka III. Zakonu św. Franciszka, właścicielka pensjonatu
przeżywszy lat 73, po długiej a ciężkiej chorobie, opatrzona św. Sakramentami, zasnęła w Panu dnia 8-go grudnia 1921.
Wyprowadzenie zwłok z kaplicy na cmentarzu — na miejsce wiecznego spoczynku nastąpi w niedzielę dnia 11-go b. m. o godz. 2½ po południu, na który to smutny obrzęd stroskany mąż, dzieci i rodzina zapraszają Krewnych, Przyjaciół i Znajomych.
NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE
odprawionem zostanie w poniedziałek dn. 12 grudnia o godzinie 9-tej rano w kościele OO. Franciszkanów.

†
Za spokój duszy ś. p.
MARJI Z ŻEGLIKOWSKICH CHUDZIKIEWICZOWEJ
odbędzie się
NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE
w 1-szą rocznicę śmierci d. 12 grudnia 1921 w kościele OO. Kapucynów o godz. 9 rano, na które Rodzina zaprasza Znajomych i pobożnych Chrześcijan.

†
Z NIEMCZEWSKICH
JOZEFA HORWATHOWA
Tercyarka III. Zakonu św. Franciszka wdowa po notaryuszu
przeżywszy lat 86, po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzona św. Sakramentami, zasnęła w Panu dnia 9-go grudnia 1921 r.
Wyprowadzenie zwłok z kaplicy na cmentarzu, na miejsce wiecznego spoczynku nastąpi w poniedziałek dnia 12 go b. m. o godzinie 3 po południu na który-to smutny obrzęd stroskane dzieci, wnuki, i prawnuki zapraszają Krewnych, Przyjaciół, i Znajomych.
NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE
odprawionem zostanie we wtorek dnia 13 go b. m. o godz. 9 rano w kościele parafialnym św. Florjana.
Osobnych zawiadomień nie rozsyła się

Obiady stanialy!

z 3 dań — 140 Mk. 1758

Restauracja Sienna 6.

W Zakładzie dla umysłowo i nerwowo chorych w Kobierzynie

Jest do obsadzenia posada

KAPELANA

o poborach 9-go stopnia urzędników państwowych.

Ubiegający się o tę posadę winni skierowywać należycie udokumentowane podania do Książęco-Biskupiego Konsystorza w nieprzekraczalnym terminie do 31/XII. br.

1757 **Dyrekcja Zakładu.**

HOTEL pod „Różą"

w Krakowie, ul. Florjańska 14.

W administracji nowego właściciela gruntownie odnowiony, poleca się czystością wybrednej podróżującej publice.

Nowe umeblowanie, nowa bielizna, łazienki. 1744

Śledzie zwykłe, marynowane i „Matjesy" oraz **Powidło** poleca 1474

K. Ogorzały Kraków Szczepańska 11

„Polski Glob"

Towarzystwo transportowo-handlowe S. A.

Oddział samochodowy otworzył 1495

przy ul. Wolskiej L. 20 (dom własny)

: warsztaty : reparacyjne

Wykonuje wszelkie naprawy samochodów osobowych i ciężarowych pod fachowem kierownictwem.

Nowoczesne powozy myśliwskie, wozy polowe, samojazdy z siedz. dla służ., wozy tabor., bre i,. wozy robocze wszelk. rodz.

Rysz. R. Schmidtke Sp. z ogr. por

fabryka pojazdów

Bydgoszcz-Szretery. — Wielki wybór.

dalej poleca: koła sprychy dzwona dyszle skrzynia wozowe skrzydła ochronne.

reperacje — przechodowy.

CZYSTO WEŁNIANE WYROBY

z Polskiej Wytwórni trykotarzy i chodników **w Grodzisku**

DAMSKIE ZAKIETY i BLUZKI, SZALE, GARNITURY DZIECINNE, SWEATERY SPORTOWE ORAZ SKARPETKI

nabywać można 1685

w Krakowie w magazynach firm: M. Pałabuszyńska, Marvi Praus, Porębski i Zimler, B. Wierzejskiego. w Związku Ekonomicznym Kółek Rolniczych, Sekcya Handlowa Związku Ziemian, Spółka Aprowizacya Miast, Fr. Wojas ul. Łobzowska, M. Król-Rodakowski i Ska.

w Zakopanem: St. Birtus, Związek Pensjonatów i Hoteli.

WAŻNE dla P. T. Kupców i Kółek rolniczych!

1413 **TOWARY SEZONOWE ZIMOWE:**

chustki, pledy, bielizna, pończochy, skarpetki, kożuchy, srodnice, spodnie ubrania. — Materye zimowe, barchany, flanela, cajgi, płótna kolorowe i białe, — obuwie — skórę na podeszwy poleca po cenach konkurencyjnych: **DOM HURTOWNY „WRZOS"** KRAKÓW Krowoderska 7.

CHODORÓW

VI. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonarjuszy, Akcyjnego Towarzystwa dla Przemysłu Cukrowniczego w Chodorowie uchwaliło w dniu 26-go listopada 1921 r.

za rok obrachunkowy 1920 21

15% dywidendy

czyli 21 Mkp. za kupon Nr. 1,

t. j. od akcji I (zreduk), II, III IV emisji, a więc od Nr. 1 do Nr. 150.000.

(Akcje V. emisji partycypują w zyskach dopiero w roku 1921/22). 1703

Kupony realizować będzie, począwszy od 1-go grudnia 1921 roku, Polski Bank Przemysłowy we Lwowie i wszystkie jego oddziały na prowincji.

Rada Zawiadowcza.

---

25 AUTOMOBILI CIĘZAROWYCH

systemów: **Stöver, Horch, Dürkopp, Bergmann, Hansa-Lloyd, Daag, Komnick,** bardzo mało używanych, na zupełnie nowych gumach po jednolitej cenie:

48 tysięcy marek niemieckich loco Gdańsk-Filja.

5 autoomnibusów - 20-osob.

w najnowszem, luksusowem wykonaniu, po jednolitej cenie

120 tysięcy marek niemieckich loco Gdańsk-Filja

również bardzo wielki wybór samochodów luksusowych rozmaitych systemów

wszystkie automobile z prawem wywozu do Polski

poleca: 916

POZNAŃSKA FABRYKA AUTOMOBILI

W. Kempowicz

Filja Gdańsk-Oliva, Danzigerstr. 43.

Zgłoszenia również w Centrali: Poznań, pl. Wolności 6.

Adres telegraficzny Centrali: Pfa, Poznań — (Telefon 2272)

Filji w Gdańsku: Pfa-Oliva (Tel. Oliva 97)

ALBIN JAWORSKI

PIERWSZA HURTOWNIA WYTWORÓW POLSKICH. Kraków, Rynek gł. 24. - Tel. 22.

Są na składzie w wielkim wyborze ŁÓŻKA METALOWE z materacami i bez.

Natychmiastowa wysyłka na prowincyę. 1182

Spółdzielnia Ligi Konsumentów T^wa Rozwój

Kraków, ul. Garncarska L. 7

zawiadamia P. T. Członków, iż w myśl statutu § 3 przyjmuje wkładki oszczędnościowe za oprocentowaniem

od sta rocznie **12%** od sta rocznie 1389

Zwrot kapitału stosownie do umowy.

POLSKI BANK PRZEMYSŁOWY

ZAKŁAD GŁOWNY WE LWOWIE

ORAZ JEGO ODDZIAŁY:

w Będzinie, Borysławiu, Dąbrowie Górniczej, Drohobyczu, Gdańsku, Jaśle, Krakowie, Krośnie, Łodzi, Rzeszowie, Nowym Sączu, Sanoku, Sosnowcu, Stryju i Warszawie.

Śląski Bank Przemysłowy w Bielsku i jego Oddział w Cieszynie.

Dolno-austryackie Towarzystwo Eskontowe we Wiedniu (I. Am Hof 2)

Robert Goldschmidt et Co., we Wiedniu (Singerstrasse 27)

wypłacać będą począwszy od dnia 10. listopada b. r. na podstawie uchwały IX. Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonarjuszy z dnia 8. listopada 1921 r, za przedłożeniem kuponu Nr. 10. 1598

15% dywidendę za rok 1920.

t. j. Mkp. 42·— od każdej akcji imiennej wartości Mkp. 280·—

POLSKI BANK PRZEMYSŁOWY.

Ziemniaki gorzelniane

w każdej ilości z natychmiastową wysyłką dostarcza

:: BANK ROLNICZY S. A. LWÓW. :: 1784

Nauczycielka w średnim wieku, z celująco ukończonym Zakładem S.S. Urszulanek i praktyką, przyjmie posadę nauczycielki domowej. — Porozumienie wprost: Marja Hasmanowa, Stopnica, ziemia Kielecka. 1755

Sprzedam ze względów familijnych całkowicie urządzoną, nowo wybudowaną fabrykę win owocowych wraz z tegoroczną początkową produkcją. Przy fabryce znajduje się piękna willa, zabudowania gospodarskie oraz ogród owocowy. Realność ta mieści się 8 km. od Krakowa tuż przy stacji kolejowej. Zgłoszenia pisemne do Administracji „Głosu Narodu" pod „Przyszłość". 1717

POCZTÓWKI świąteczne noworoczne **Kalendarze** tygodniowe i blokowe (8 wielkości), portfelowe oraz pugilaresowe, małe, poleca: **Skład papieru i galanterji MICHAŁ SŁOMIANY** Kraków, ul. Sławkowska l. 24.

Papiery listowe 1238

pocztówki artystyczne, albumy, ramki, portfele, karty do gry, poleca skład papieru i galanterji

Michał Słomiany — Kraków — Sławkowska 24.

Rękawice

(jednopalcowe) z grubego materjału wełnianego dla rolników i robotników leśnych dostarcza najtaniej

Karol Firużek

Skoczów, Śląsk cieszyński. 1620

POWOZY półkryte i karetka elegancka do sprzedania. — Rompała, Bernadyńska l. 3. 1641

Rozkład jazdy kolei żelaznych

z Krakowa do Lwowa, Lublina, N. Sącza, Zakopanego, Wieliczki, Kocmyrzowa.

Nr 1	o g.	0'14	posp.	do Lwowa;
Nr 603	o g.	5'20	posp.	do Krynicy i Zagórza;
Nr 6103	o g.	5'40	posp.	do Zakopanego i Rabki;
Nr 721	o g.	7'05	osob.	do Lublina przez Rozwadów i Rzeszowa;
Nr 221	o g.	7'50	osob.	do Bochni;
Nr 1411	o g.	8'25	osob.	do Wieliczki;
Nr 6 01	o g.	9'00	posp.	do Zakopanego;
Nr 409	o g.	9'20	posp.	do Lwowa;
Nr 21	o g.	10'10	osob.	do Lwowa;
Nr 611	o g.	11'00	osob.	do Krynicy przez Tarnów, Stanisławowa przez Stróże Sambor i Stryj;
Nr 1213	o g.	13'25	osob.	do Zakopanego i N. Sącza przez Skawinę;
Nr 1413	o g.	14'00	osob.	do Weilicz I i Oświęcimia przez Skawinę;
Nr 6213	o g.	14'20	osob.	do Kocmyrzowa;
Nr 225	o g.	14'35	osob.	do Tarnowa;
Nr 723	o g.	18'50	osob.	do Lublina pr. Rozwad.;
Nr 223	o g.	19'25	osob.	do Tarnowa;
Nr 23	o g.	19'55	osob.	do Lwowa;
Nr 1415	o g.	20'25	osob.	do Wieliczki;
Nr 613	o g.	20'55	osob.	do N. Sącza przez Tarnów, Sambor i Stryj;
Nr 1215	o g.	22'10	osob.	do Zakopanego i N. Sącza przez Skawinę;
Nr 25	o g.	23'10	osob.	do Lwowa.

Do Warszawy, Poznania, Piotrowic (Wiednia, Paryża), Cieszyna.

Nr 4	o g.	0'35	posp.	do Warszawy;
Nr 16	o g.	0'50	osob.	do Warszawy;
Nr 24	o g.	5'00	osob.	do Piotrowic;
Nr 205	o g.	6'05	posp.	do Piotrowic (Pragi, Wiednia, Paryża);
Nr 2	o g.	6'42	posp.	do Warszawy;
Nr 124	o g.	8'20	osob.	do Żywca przez Dziedzice;
Nr 12	o g.	10'20	osob.	do Warszawy;
Nr 26	o g.	11'40	osob.	do Piotrowic;
Nr 112A	o g.	13'35	osob.	do Trzebini;
Nr 112	o g.	14'45	osob.	do Piotrowic;
Nr 912	o g.	17'00	osob.	do Warszawy przez Dęblin;
Nr 122	o g.	17'40	osob.	do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice;
Nr 22	o g.	19'00	osob.	do Żywca przez Dziedzice
Nr 14	o g.	19'35	osob.	do Warszawy;
Nr 410	o g.	21'45	posp.	do Poznania;
Nr 6	o g.	23'00	posp.	do Warszawy.

„OSET"

FABRYKA PRZETWORÓW KOSMETYCZNYCH I WODY KOLONSKIEJ

„OSET" Sp. z ogr. odp. Kraków, ul. Floryańska L. 39.

poleca swoje znakomite wyroby: 1888

WODĘ KOLONSKĄ (z „Ratuszem") - **PUDER TWARZOWY** neutralny we wszystkich odcieniach.

PROSZEK MIĘTOWY do zębów - **PROSZEK SCHAMPON** do pielęgnowania włosów

„OSET"

WAGONY ZBIOROWE

„POLSKI GLOB" Towarzystwo Transp.-Handlowe Ska. Akc.

przypomina, że z otwarciem sezonu, zaprowadza regularny ruch przesyłek zbiorowych między Krakowem-Warszawą, Krakowem-Lwowem, Warszawą-Lwowem i z powrotem.

Prawie codziennie wysyła zbiorowe wagony pociągiem osobowym pod najkorzystniejszymi warunkami. 1526

Przesyłki odbiera własnymi środkami przewozowymi bezpośrednio po zawiadomieniu.

Uprasza się zatem P. T. Interesantów zgłaszać swoje przesyłki do Oddziału Spedycyjnego

„POLSKI GLOB" Ska Akc. Kraków, ul. Potockiego L. 3. Telefon Nr. 58.

WAPNO

DOBOROWE NIŻNIOWSKIE PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

PAPĘ DACHOWĄ

z własnych wytwórni dostarcza

„PEZET" POWSZECHNE ZAKŁADY BUDOWLANE Spółka akcyjna

Lwów, ul. Akademicka 23.

EKSPOZYTURY: 1063

Kraków: Gołębia 1. Stanisławów: Kilińskiego 28.

Honorata Grzywacz Kraków, ul. Florjańska 11. **na św. Mikołaja** poleca w wielkim wyborze **Mikołaje** (miodowniki) figurki czekoladowe, kasetki, bombonjery, cukry deserowe i rozmaite upominki. 1690

Wydawca: w zastępstwie Polskiej Spółki prasowej K. Holeksa. — Redaktor naczelny i odpow. Jan Matyasik. — Drukarnia „Głosu Narodu" w Krakowie pod zarządem Romana Ferka.